

Богдан СКРОБУТ

ПОЕМИ

Богдан СКРОБУТ

ПОЕМИ

ЗГУБА ВОЛІ

НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Донецьк – 2011

Богдан СКРОБУТ
ПОЕМИ
ЗГУБА ВОЛІ
НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Упорядкування
Оригінал-макет та верстка
Людмила Огнева

Ілюстрації
Стефанія Довгич

*Видано за підтримки
Товариства ім. Олекси Тихого та
Донецької обл. орг. Європейської партії України*

Богдан Скробут. ПОЕМИ. – Донецьк: Норд
Комп'ютер, 2011. – 56 с., іл.

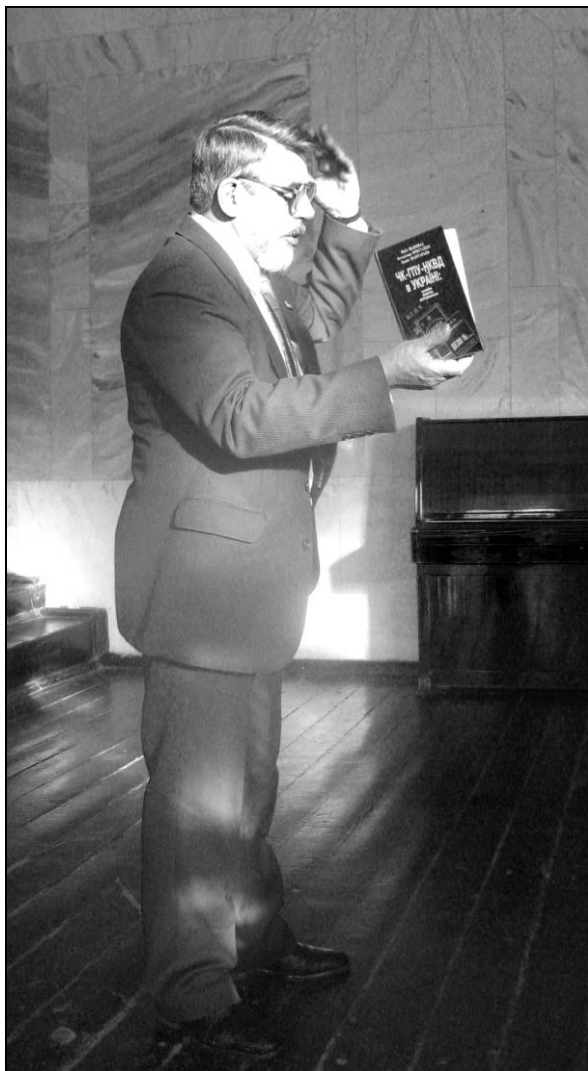
Поема "Згуба волі" написана Богданом Скробутом під час його перебування 9-11 червня 1993 року в м. Полтава та с. Ковалівка Полтавської області. Це – історична поема, спрямована на осмислення трагічних сторінок минувшини та вироблення громадянсько-патріотичної позиції в сучасників.

В поемі "На Київській землі" Б. Скробут з бодем розповідає про аварію на ЧАЕС, ліквідатором якої він був.

*Брати і сестри! Українці!
Прошу, не будьте поодинокі*

Леонід Кучма / Володимир Сиротюк /

**ЗГУБА ВОЛІ
(поема)**

Богдан СКРОБУТ
(1946 – 2011)

Біля Полтави панорама:
Музеї, пам'ятники, храми
 Про тисяча сімсот дев'ятий рік.
Тут цар Петро розбив полками,
Вписав в історію рядками
 Імперський слід, кривавий слід.

Увіковічені гранітом,
Що розпрощалися із світом
 Московсько-царські вояки,
Величний пам'ятник їх слави -
Орел з вінком серед Полтави
 Нагадує про ті роки.

І шведам в пам'ять про ту битву
Душевно-жалібну молитву
 Із Скандинавії щорік
Від честі шведського народу
Як жертвам битви від походу
 Приносять, як душевний лік.

Та серце болем зацеміло,
А де ж козацькі могили?
 Хто їм вклонився до землі?
І я відчув, що треба вийти
У роздумах на поле битви
 В цій історичній стороні

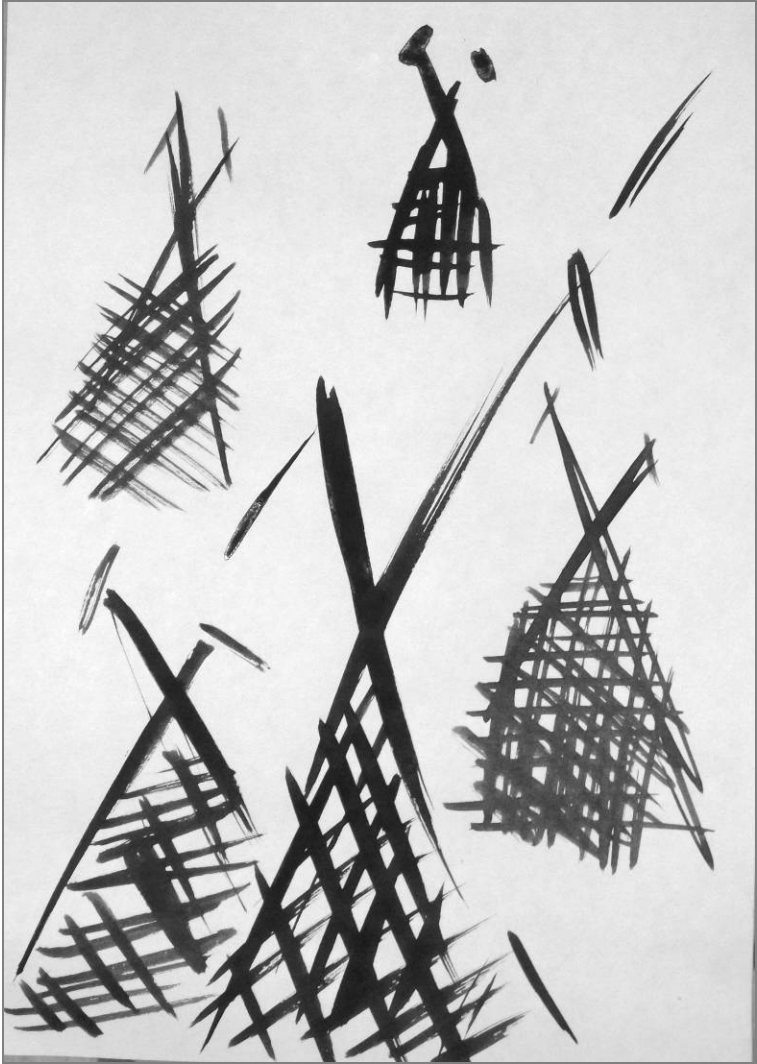
* * *

Я на "побиванці" в тім полі
Стою і заглядаю в долю,
 В минулу долю тих віків.
Бачу... шеренги всіх полків,
Котрі готуються до бою
За вільну українську долю,
 І ті..., що цар Петро привів.

На полі біля Ворскли близько
Розташувалось царське військо
 В липневу спеку, без вітрів;
Гармати, ядра в обороні
І табунами свіжі коні
 Із пограбованих дворів.

На хоругвах хрести шовкові,
Орел російський двоголовий
 Широко крила розмахнув.
А на коні Петро залятий,
Сам сатана йому за брата,
 Вже ділить те, що не здобув.

Цар обіц'янки сипле вміло,
І що його придвірна сила,
 Його величності царя
Дасть блага всім, багаті скарби
Ще візьмуть собі задарма,
 Як відіб'ють у короля.

А москалям того і треба,
Та що їм Бог, Бог там, на небі,
А тут багатство в руки йде.
Не журавель, в руках синиця –
Земля, хліб, злото, молодиці.
Так дух загарбника веде.

Пліч-о-пліч шведи, не без зиску,
Стоять у панцирах до блиску
І з навиком воєнних дій.
В походах з Карлом без поразки
Під королівську милість й ласку
Готові йти в полтавський бій.

Хоробрість їх межі не має
В своєму чи в чужому краю,
І битва їм не новина.
Король мав віру в успіх битви,
Його запал гостріший бритви
І в нього задумка одна.

Військову справу добре знає,
Слова на вітер не жбурляє.
З ним Стакельберг і Шліппенбах.
Командний штаб військових дій
Уміло вів жорстокий бій.
Європа знала шведський стяг.

* * *

А я стою на тому полі,
Уявно бачу шлях до Волі,
 Козацьких сотень кінний ряд
Так розташованих уміло,
Міцну фізично славному силу,
 Барвистий одяг, наче сад.

П'ятнадцять тисяч запорожців
І зброю стиснувши при боці
 Під прапорами куренів
Готові мужністю до бою
За вільну українську долю
 Проти незваних москалів.

За суверенність України,
За хлібороба-селянина
 Зібралась українська рать.
Козацька Січ свята, єдина
В козацькій славі побратима
 Могутня чоловіча стать.

І я відчув себе в провінці,
Один, як перст, в цім полі нині
 Минулим часом біль несу.
Тепер я поле не покину,
Думками весь ввійшов в картину,
 Все те, що бачу, те пишу.

Крім січових прийшли по волі
Полки місцеві в спільній долі
 Із ліво-правого Дніпра.
Під клич один з'єднали сили,
На рідній мові говорили,
 Що не з добром прихід Петра.

Бо неможливо йняти віру
Тому, хто вже заніс сокиру
 Над тим, хто волі прагне сам.
Хіба вщент знищений Батурин
І люд замучений в тортурах
 Не признак злоби росіян?

Хіба не Меншиков ще в травні
Рубав і грабив курінь славний,
 Де Запорізька Січ була?
Козацтво добре про це знало
І гнівно шепотом бурчало,
 Що їх курінь згорів до тла.

* * *

Мазепа з Карлом думку мали,
Що зібрані козацькі лави.

З наказу шведів вступають в бій,
І будуть послухом єдині
В присвоєно їм різнім чині
У тактиці воєнних дій.

Козацьке військо з роду славне,
І шведське вишколене, справне.

Їх разом тисяч тридцять п'ять.
Московських - вдвічі, різні верстви
Племен і вір, ще й довгі версти
Беззбройних, із калмиків "рать".

Земля двигтіла... Ворскла-річка
Блакитністю неначе стрічка

Принишкла, води несучи.
На прибережних цих просторах
Супроти ворога став ворог...
А простір цей не знав війни.

Мазепа сивий об'їжджає
Козацький стрій і наставляє
Праведним словом козаків,
Що шведам тут не довго бути
І волю можна ще здобути,
Якщо розбити москалів.

Кіннота на місцях гарцює,
Ще диму, пострілів не чує,
 А сонце спекою з небес
На оту масу полковую
Шоломи, панцири і зброю,
Щити, мечі і довгий спис.

В напрузі всі. Мовчать редути.
Немає страху, погляд лютий.
 В очах аж світяться вогні...
За насипом гарматний ряд,
А там в готовності стоять
І ждуть командне слово "плі".

Христос один і всі народи
Його благають в час негоди,
 Щоб став на їхній стороні.
Святії фани і ікони
Несуть полки, несуть загони
На землях Києво-Руси.

В молитві шведи - лютерани,
У православії - слов'яни
 І "Отче наш" єдиний в них...
І боговірних за собою
Король і цар ведуть до бою
У грішних задумах земних.

Петро з метою провокацій
Відкриті тексти агітацій
 Підкинув в стан козацьких сил,
Що гетьман зрадник і дворушник
І хоче свій народ послушний
 Під польський здати монастир.

Що вихованець єзуїтів
Ганьбою з юності покритий
 Амурних витівок на сміх.
А за свою гетьманську владу
Своїм чинив смертельну зраду
 І вже йому не змити гріх.

Петро ганьбив по всій натурі,
А сам, як вовк в овечій шкурі
 Мазепу вовком виставляв,
У словоблудді мав він силу.
Отруйне слово зло зробило,
 Розбрат змією проповзав.

О Демон зла!... живучо-підлий,
В рішучий час легко осідлий
 В непереконливих серцях,
Котрі для тіла хочуть волі,
А душу продають в неволю
 І у крові гартують цвях.

* * *

Чогось Мазепа не додумав,
Або ж занадто передумав
 За двадцять гетьманських років,
Йти з виправданнями не сміє,
Козак його не зрозуміє
 В тривожний час спекотних днів.

В думках боявся гетьман кари,
Якщо в козацтві будуть чвари,
 Не в піхвах шаблі, наголо...
Якщо роздвоять власну долю,
То цар Петро ще в цьому полі
 Накине сховане ярмо.

Зайшов в намет... перехрестився
1 на булаву подивився,
 Неначе поглядом питає;
Кому вона служити буде.. ?
Тужливий біль аж тисне в груди
 І... Мотрю, не свою, згадав.

* * *

Та ось і битва зав'язалась,
Терезів чаша захиталась...
 Та не про битву, не про кров
Я ці рядки пишу на полі,
Я тут шукаю згубу волі,
 За цим сюди я пішки йшов.

Мій погляд навкруги питає
Та глибше думкою вникає
 В сторінку майже трьох віків.
Бо це наш край, це Україна,
З тих пір почалася руїна
 В останній битві козаків.

Змішалось все. Не розібрати
Хто ворог, хто союзник ката...
 Мовчить Мазепа, а Палій,
Вернувшись з каторги, з Сибіру,
Цареві присягнув на віру
 Супроти шведів кличе в бій.

В безладді паніка настала
І генерали зіркували,
 Що всі їх плани нанівець,
Як шведи б'ються з москалями,
А козаки між козаками
 У гніві збурених сердець

Розмов нема в години бою,
Як кров текла уже рікою
 Російських, шведських вояків.
Але... подвійна кров і рани,
Подвійно... полем і ярами
 З недавно спільних козаків.

Чому полковники козацькі
Змінили напрямок зненацька,
Ще й шведів вдарили у тил?
Чому пішли із москалями
В жорстокій битві до нестями,
Роздвоївшись з єдиних сил?

Чому? Чому козак із Січі,
Так зблизька дивлячись у вічі,
В запалі кров братерську лив
В майбутню долю України,
І не згадав у ті хвилини,
Як Каїн Авеля убив?..

Таким, повір мені, читачу,
Повір, стривожений слухачу,
Пригніченим я з поля йшов.
І ніс я в серці не утіху,
А в мозок біла думка "лихо
Своє собі ти тут знайшов"..

Той пам'ятник Ганьби, не Слави,
Для України і Полтави,
Історії кривавий слід...
Не зможе вільна Україна
Зродити волелюба-сина,
Як в серце давить ствол-граніт.

* * *

Глибока ніч, а сну нема,
Невже я в полі був дарма?
І думку правди не впіймав?
Даремно ці рядки писав?

А може мій Пегас - не мій?
А може з поля виповз змії
І спокусив мене на блуд,
Щоб я чинив неправий суд?

Але я бачив! Я там був!
Я стогін, крики добре чув!
До речі, свідків маю я –
Це Сонце, Небо і Земля.

Вони правдиві, як завжди,
Як крапля чистої води.
Вони казали, я писав,
Таємну правду воскресав.

О думи, думи, правди біль.
Сьогодні в полі тім ячмінь
Гірке зерно своє дає,
А разом з тим біль в серце б'є.

Це, мабуть, Бог карає нас,
Бо вже давно настав той час,
Щоб ми ті душі козаків
Звели в один церковний спів.

Хоч їх кісток вже й слід прогнів,
Може Господь їх не простив?
Простити їх вже треба нам,
В молитві збудувати храм.

І для майбутніх поколінь
З історій стерти чорну тінь,
У спадок правду вознести,
А не нести чужі хрести.

* * *

Бо не побачити нам Волі,
Як в рану підсипати солі,
Щоб рана зримою була.
Оберігати чужу Славу
І пити їх ганебну каву,
Щоб кров отруєна була.

Щоби відродження духовне,
Національне, рідне, кровне
Підживлював московський гній,
І з покоління в покоління
Козацький стовбур і коріння
Підточував імперський змій.

А в думці був нащадок лютий,
Мовляв: '... ті козаки забуті,
бо з шведом йшли проти царя".
Але... хто предків забуває,
Той сам себе вже проклинає
При світлі нинішнього дня.

В полтавській битві розбрат гніву
Вже відійшов у древність сиву.
Не шабля, слово було зло,
А ми уже свідомі досить
І нас майбутня доля просить
Піднятись ввєрх, не йти на дно.

Небесний простір правду знає,
І в довгім часі зберігає,
 Не всім доступний правди світ.
Господня кара - перст правдивий,
Як люд, неначе юродивий,
 Вогонь в серцях змінив на лід.

А я в молитві, в покаянні,
Ще в доранковому світанні
 Прошу небесного Творця
На вхід недовгий, на хвилини,
Задля святої України
 Зиркнути в книгу Забуття.

Тілесним там закритий доступ,
Готовий вмерти з голокосту,
 Так правди хочеться мені,
Не пожалію, не покаюсь,
Якщо я істини дізнаюсь
 Про ті безповоротні дні.

Я українець і ніколи
Я не покину серцем поле,
 Де воля згублена колись.
Душа і думка там блукає,
Над полем Господа благає
 І проситься в небесну вись.

А піді мною, Боже милий,
Змішалися військові сили
 У куряві із-під копит.
Хто впав, того не помічають,
Напівживих в траву вминають,
 Ослаб в руках сталевий щит.

А в другий день після неділі
Ненависть, кров і рани в тілі
 Вже без молитви і без фан
По-азіатськи. грізним валом
Царські полки, немов оралом,
 Перевернули шведський стан.

І бій по фронту не тактичний,
Петро вчинив хід не привичний -
 Степних, безбройних калмиків
Погнав на стрій редутний з криком,
А вслід за табуном великим
 Муштрованих по трупах вів.

Розтоптані копитом фланги
Добили вимуштрові ранги,
 Скрізь трупом встелена земля...
Петро радів від "перемоги",
Не витягав із стремен ноги,
Крутив вуздечкою коня.

Вже більшість у полон піддалась.
Сміліші насмерть захищались,
 В неволі бути - це ганьба.
Король і гетьман в степ подались
І від погоні озирались
 Аж до могутнього Дніпра.

І врзнобіч по всій окрузі
Розбіглись недруги і друзі,
 А цар салют шалений б'є,
Тут шведи, голови схиливши,
Знамена, зброю положивши,
 Клянуть в душі ім'я своє.

Цар так у захваті взгордився,
Аж злегка шведам поклонився,
 Столи накрити повелів,
Щоби вином їх частувати,
Поранених підлікувати,
 Добром стелив жорстокий гнів.

Та козаків в полоні мало,
Їх більшість землю обіймало
Холодним тілом без душі.
Та на ту горстку невелику
Цар скоса кинув погляд дико,
 Як звір, що лань не додушив.

І на полтавськiм цiм просторi
Продовжилось пекельне горе -
 Хмильний москаль забаву мав,
Щоб досита задовiльнитись,
На козаках рiшив помститись -
 Колеса, диби майстрував.

Одним - як фiнiш перемоги,
Другим - для страху i тривоги,
 Щоб бачив свiт кулак вiйни.
І з дня на день ведуть на муки,
Трiщать кiстки, ламають руки,
 Живцем рвуть тiло на шматки.

А стогiн хвилями котився,
І з барабаним звуком злився
 Мазепинцiв останнiй шлях.
І палiївцi завмирили,
Так цар велiв, спостерiгали,
 Щоб на вiки втiлився страх.

О Альфа битви i Омега,
Невже це Ви по волi Бога
 Туманом чорним в свiтлий день,
Щоб воля впала на колiна
І йшов козак той до загину
 Пiд свiв анафемних пiсень?

Я все те бачу, розумію,
Але втручатися не смію,
 В минуле слово не дійде,
Зате в майбутнє голос лине,
Почують діти України
 І слово Правди ще зійде.

Щоб Україна була в славі,
Пора створити у Полтаві
 Належну пам'ять козакам,
Відкрити шлях майбутній долі,
А страх імперської неволі
 Віддати згубленим вікам.

Там,
 серед вас,
 своїх братів...
Я всіх Вас
 добре пам'ятаю
І з Вами
 знову розмовляю.
Нас так багато,
 всі ми тут.
Давайте разом
 скинем блуд.
Розкажем правду,
 як було,
Яке окутало нас зло,
Що
 Без могильними
 ми стали...
Але...
 ми Волю захищали,
Але...
 нас в пам'яті нема,
Зійшли з арени
 і дарма,
Що поле
 кровію полите...
Тепер ячмінь,
 люцерна,
 жито

З неправди
в правду пророста.
Але...
але...
нема хреста...
Збирайтесь,
браття,
поговорим,
Ось тут,
над цим
зеленим полем...
Бо стан душевний
у тривозі,
Ми йшли
по зоряній дорозі
В безмісячну
червневу ніч
І відстань
майже в триста років
Скривалась
облудом мороків
Про козаків,
Мазепу, Січ...

* * *

Ось знову день, немає спеки,
Я від "побиванки" далеко.
Я тілом тут, думками там,
Веду поемну цю розмову,
Щоб не вернулось горе знову,
Роблю стереотипу злам.

Оцінку дасть читач розумний,
А не поспішний і бездумний,
Що пригнітив себе в низах.
Чи той, хто вірить, що для нього
В тарілці принесуть від Бога
Свободу, хліб і сіль за страх!

Оцінку першу дам я нині,
Щоби на користь Україні
Шукав майбутній мій читач
В своєму серці волелюба,
А не робив хреста із дуба,
Його робив нам "царь-палач".

На три століття Україну
Розп'яв в полтавську оту днину,
Орлом печінку розбивав.
Та хрест його прогнів, струхлявів,
І з ним впаде хвалебна "слава"
В могилу ту, що нам копав.

Впаде, повірте, бо немає
Тим виправдань, хто зневажає
Других під гнітом своїх влад,
Брехнею, страхом гнав в неволю,
Підступно, зрадництвом крав волю,
Палив свої мости назад.

Розплати час - це воля неба
І волю цю здійснити треба,
Ти чуєш, українцю мій!?
Відчуй себе в своїй гордині,
Будь вільним в рідній Україні
Вставай і стань в духовний стрій.

Не може вмерти Україна,
Не має права йти до згину
В свідомості своїх доброт,
За терпеливість, працю щирю
Ще є у нас могутні крила -
Це Ти і Я, а ми - народ.

Це ми - далекі їх нащадки,
Вони тоді не мали й гадки,
Що єдність рвуть для ланцюгів,
З котрих москаль кайдани правив,
Щоб українець його(!) славив
Покірним поглядом рабів.

Питання всім, пряме, відкрите -
Тарас питав: "чиї ми діти?"
Свободолюбних козаків?
Чи тих, що піддалились зазнобі
І майже триста літ у злобі
До України мають гнів?

І не шанують рідну мову,
Покірно служать чужослову
І самозванцю "старшобрат".
Під їхні шлягери вульгарні,
Що витворялись в буцегарні,
Де лексиконом - грубий мат.

Тому очиститися треба,
Над нами чисте, світле небо,
Для нас немає там п'їтьми.
А звідти нам щодня, щоночі
Гетьманські і козацькі очі
В свідомість дивляться: "хто ми?"

Вони там всі вже об'їднались,
Бо триста літ за нас карались
(Ісус один за людство вмер).
За них молитва - єдність наша,
У Божій волі - Правди Чаша,
В котрій живемо ми тепер.

Тому мазепинцями будьмо,
Історій правду не забудьмо.
А для нащадків у майбуть
Змінити треба панораму,
Чужинське все піддати зламу,
І не жаліючи нічуть.

Сам Бог дає нам Правду в руки,
Щоби і предки і онуки
Дійшли одних порозумінь.
Я це відчув, бо я те бачив,
Таку дав Бог мені удачу,
Щоби я світлом скинув тінь.

ЕПІЛОГ

З тих пір минуло днів немало,
Думки роїлись, серце рвали,
Тривожно бились в глибині,
Багато мав розмов безмовних
При зустрічі братів безкровних,
Їх душі бачились мені.

Вони мене там не цурались,
Багато в чому зізнавались.
А я лише пером водив,
Блукаючи по тому полі,
Шукав себе і згубу волі,
Я волю теж тоді любив.

Не знаю, правда, чи неправда
Писав я легко, а чи вправно -
Судити Вам, а не мені,
Я з тих глибин до Вас звертаюсь,
Я жив колись, з тих пір караюсь
У трьохсотлітньому житті.

Брати і сестри! Українці!
Прошу, не будьте поодинокі.
Беріть вуздечку і сідло,
А наші коні, наша зброя -
Це мужність серця, спрага волі,
І Слово з ними заодно!

**НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ
(поема)**

1

Чудесна, ніжна і безцінна
Вся українська сторона:
Карпатські гори, полонини,
Степи, простори, край Дніпра.

Колишуться як хвилі в морі
На стеблах колоски хлібів...
Багата наша рідна мова
Звучить приємно наче спів.

Розумні люди. Все пізнали,
Із надр багатства підняли,
Міста висотні збудували,
Здається щастя досягли.

Досягнення людські безмірні,
Технічний розвиток стрімкий
І за останні півстоліття
Вже здійснено немало мрій.

Поборюють космічний холод
І океанську глибину
Південний і північний полюс,
Вершини гір, пустель жару.

Собі на службу ріки ставлять
(Щоб промисловим був наш край)
й ... хімікатом поле травлять –
З рекордом взяти б урожай.

АЕС великі розмахнули
В понад мільйони кіловат,
А разом з тим мабуть забули
Що Україна - хліб і сад.

Що треба вміло поєднати
Природну щедрість і прогрес,
Щоб ворогами їм не стати
При створенні земних чудес.

Життя кипить, а цю природу
Нащадкам треба зберегти,
Щоб був щасливим їх добробут
А хто ж це зробить, як не Ти ?!

3

Про біль землі, людей, їх долю,
Про „штучний атомний вулкан”,
Тепер відомий всім Чорнобиль,
Дозвольте розказати Вам.

Як в ту квітневу нічку тиху
Після опівночі стряслось...
Таке й не снилось людям лихо,
Та з ним зустрітись довелось.

Ніхто тоді не сподівався
Що будуть спалахи вночі,
На небі хмари не збирались
І не чекалися дощі.

Зірки приємно зігрівали
Закохані серця теплом.
Земля весною оживала –
Пахучим цвітом і листком.

В природі все відпочивало
(Крім сов і кажанів вночі).
Красиве місто Прип'ять спало,
Село Лельов і Копачі.

Та враз ... мов блискавка ... а потім
Червоне світло над селом
І над сосновим лісом, полем,
Над містом, річкою, над сном.

О ні! Там небо не палало,
Секундна блискавка була,
Будівлю блока розірвало,
Хоч гуркіт не збудив села.

Це блок четвертий загорівся
Ще з невідомих всім причин,
Немов з вулкана виривались
Вогневий промінь, іскри, дим.

Це він графіт радіаційний
Таку біду там натворив,
Там два вогні були суцільні –
Звичайний і з нейтронних сил.

І по тривозі на машинах
Пожежна вже команда тут
І не відступить ця дружина,
Стволи не випустить із рук.

Сміливі люди за хвилини
(їх не злякав вогневий жах)
Піднялись швидко по драбинах
На тридцятиметровий дах.

Пожежники стояли сміло.
В великій гідності вони
Своїм життям тоді прикрили
Всіх нас від гіршої біди.

Бійці себе не пожаліли,
Віддали сили до кінця,
Пожежне полум'я згасили
Ціною власного життя.

Було пожежних двадцять вісім
І кожен те зробив що міг,
Від всіх живих поклін їм низький
їх подвиг третій блок зберіг.

6

Шістьох знесилених і хворих
При всіх зусиллях лікарів,
При всіх медичних допомога
Не стало ... за п'ятнадцять днів.

Їх нагороджено посмертно
„За мужність в боротьбі з вогнем“
Помер Ващук, помер Тищура,
Володя Правик теж помер.

З тих наслідків прожив недовго
Ігнатенко і Титенок,
Зійшов з життєвої дороги
Не ставши батьком - Кибенок.

До них пошана вічно буде
Тепер і нових поколінь ...
І пам'ятаймо завжди, люди,
Чорнобилку - гірку полинь.

Хоч і велике лихо сталось,
Але ще майже дві доби
Таємно вченими вивчалась
Забрудненість землі, води.

І людям правди не казали,
Що вибух небезпечний всім,
Що в цих полях, містах і селах
Скрізь окупантом атом сів.

Щоб паніки не піднімати
Сказали: „Тільки на три дні
Покиньте, люди, свої хати,
Бо ще четвертий блок в вогні"...

В тривожний час спішили люди
Вивозили дітей батьки,
Що з ненародженими буде? –
Вагітні плакали жінки.

А діти, мов дорослі стали,
Їх личка теж були сумні,
Батьки в їх поглядах читали:
„Я жити хочу, вір мені..."

А той масштаб евакуацій
Тривожні породив думки.
Адже загроза радіацій
Це не на дні, а на роки

Тим часом атомний характер
Страшенну силу в собі мав.
Уран - графітовий реактор
То завмирав, то вибухав.

Ренгенним світлом він світився
Неначе з кратера стовпом.
Незримим променем стелився
Пронизував усе кругом.

Дивився атом в небо оком
Так, ніби світ вже покорив.
Стовпом вогню з руїни блока
Він блідо-сірим світлом бив.

Із прірви вирваної в блоці
Розпадом атом вилітав
І осідав на кожнім кроці
Весняну землю застилав.

9

Та більшою була загроза
Непоправимої біди
Як став басейн-барботер повним
Радіаційної води.

Над ним, в „підвішеному" стані
Страшно розпечений „висів"
Реактор, виведений з ладу
В потужності мільйонних сил.

З хімічним грізним елементом
В басейн-барботері вода,
Їх поєднання стало б смертним.
Нічим не стримана біда.

Біда була б непоправима
Непередбачена ніким...
Не допустить з'єднань між ними"
Завдання всіх було таким.

І неможливо це забути
Як відвернули від біди,
Як відкачали люди в муках
Десятки тисяч тонн води.

Так небезпеку відвернули
Той не розбуджений ще гнів.
І всі полегшено зітхнули
З фатальних тих тринадцять (!) днів

Полегшено... Хіба це слова
Зняло тягар з людських плечей?
Робота йшла цілодобово,
Напруженість думок, очей.

Напругу ту ніхто не міряв,
Ніхто на трудність не зважав,
Той подвиг, де життям платили
Зразковим всім навіки став.

Це подвиг? Бо зберіг пів людства
По всій Європі від біди
І від можливого погубства
Радіаційної води.

А в кратер атомного блока
П'ять тисяч тон піску в мішках
В ті дні скидали з вертольота
Герої, що забули страх,

І стіни вирости бетонні
Щоби закрити гамма-фон.
Металу вкладено там тонни,
Точніше - десять тисяч тон.

І так, цей блок захоронили
Кипучий смертний той розмах
І всі його безмірні сили
Замурували в саркофаг.

Не башта це, не піраміда
І не китайський древній мур,
Архітектурна ця могила -
Вершина всіх архітектур!

В людей напруга неймовірна,
Був в перших днях панічний страх
Потім ... звичайне все, буденне,
З байдужим поглядом в очах.

Бо з тим, що вже дістало силу
Гуртом боролись всюди, скрізь
Добротну землю хоронили
Без стогону, жалю, без сліз.

Земля, котра родила хлібом,
В могильник мовчки полягла...
Не мовчки. З криком: „Люди! Діти!
Я ваша мати! Я..! Я..! я...!

Загальнолюдське горе стало,
Чорнобиль всіх нас примирив:
Японці техніку давали,
Американці лікарів.

Бригад немало побувало
І з всіх республік в цих місцях
І праці вкладено чимало,
Щоб збудувати саркофаг.

Щоби очистити місцевість
Від тих активних речовин
В яких розпад на „альфа“, „бета“
Буде не рік і не один.

Дезактивацію робили.
Дороги мили і дахи
І „рижий“ ліс похоронили -
Таки вони людські гріхи.

Добра багато схоронили,
В могильники звезли його,
В містах дружинники ХОДИЛИ,
Бо мародерство теж було.

Там злодій ліз в склади, в квартири,
Машини крали з гаражів,
В аптеки лізли наркомани,
Зламавши рами вітражів.

Таке творилось: мужність, горе
І підлість виродків була,
Пролито сліз, як кажуть, море –
Це з мирним атомом війна.

Та все ж таки, чому це сталось?
Чому четвертий блок горів?
Там пильно все контролювалось,
Чого ж реактор той хотів?

Чому він вийшов з-під контролю?
Чому відбився він від рук?
Чому він вирвався на волю –
Знав Щашенок і Ходемчук.

Та їх тепер вже не спитати
Чим був розгніваний уран,
Бо Шашенок не встиг сказати,
А Ходемчук...навіки там.

Мабуть його останні сили
Хотіли лихо відвести...
Та квіти на „його" могилу
Було б блюзнірством принести.

Тепер лиш висновки комісій
І світового МАГАТЕ
Дають можливість зрозуміти
Про те порушення страшне.

Про суть його експерименту,
Про швидкість роторну в запас,
Як до критичного моменту
На „винос” збільшували час.

І наслідок: зросла потужність,
Температура піднялась,
Так блискавично, сильно дуже.
Контролю більш не піддалась.

Активну дію стержнів ТВЕЛа,
Досягнень хім- і фіз-наук
Втілив в життя від соцсистеми
Лісник-партієць Ходемчук.

Так мирний атом в кожную хату
Проник і свій напіврозпад
Беззмінно буде „дарувати”
Десятки, сотні літ підряд.

Урок всім людям, всій науці,
Майбутньому нових століть,
Не можна вибух той забути,
А треба висновки зробити.

Прогрес науки є і буде,
Назад не буде вороття
І дуже пильно треба, люди(!)
Цінити Землю і Життя.

В дитинстві, в юності чи в старість
Чого би не зробили ми,
Та ж для Землі дітьми zostались,
Ще не розумними дітьми.

Хіба це розум? Наша сила?
З чим ми зустрілися в ті дні...
Той саркофаг – страшна могила
Стоїть на Київській землі.

ЗМІСТ

ЗГУБА ВОЛІ.....	3
НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ.....	37

Богдан СКРОБУТ

ПОЕМИ

***ЗГУБА ВОЛИ
НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ***

Упорядкування
Оригінал-макет та верстка
Людмила Огнева

Ілюстрації
Стефанія Довгич

*Видано за підтримки
Товариства ім. Олекси Тихого.
Донецької обл. орг. Європейської партії України*

Підписано до друку . Формат
Ум.друк.арк. . Друк лазерний. Зам. № .Наклад
100 прим.

Віддруковано у друкарні "Норд Комп'ютер" на
цифрових лазерних видавничих комплексах Rank Xerox
DocuTech 135 і DocuColor 2060.

Україна, м. Донецьк, 83003, вул. Разенкова, 6,
Тел.: (062) 389-73-82, 389-73-86

Скробут Богдан Юрійович – український поет, громадський діяч, ліквідатор аварії на ЧАЕС, дослідник голодомору на Україні 1932-40 років. Народився у 1946 році, в селі Шманьківчики, що на Тернопільщині. Мав сільськогосподарську освіту. Зазнав переслідувань з боку комуністичної влади, опинився в Сибіру, де прожив 18 років під прискіпливим оком КГБ. Його значний поетичний доробок на жаль не потрапив до читача.

Помер 25 січня 2011 року. Похований в селі Моринці, Черкаської обл..

Товариство
ім. Олекси Тихого